

6 дугаар зүйл.Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

төслийн файлууд

ӨРГӨН МЭДҮҮЛЭХ -ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ТӨСӨЛ

ӨРГӨН МЭДҮҮЛЭХ -ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

(ХБАБХТХуулийн төсөл.docx)

ХОЛБОО БАРИХ

+976-51-267016 (Утас)
+976-11-327016 (Факс)

d@parliament.mn

Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Монгол Улс 14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙ САЙД
ЛУВСАННАМСРАЙН ОЮУН-ЭРДЭНЭ
ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Сүрэнжавын ЛҮНДЭГ

14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон
Утас: 26-03-85, Факс: 32-70-16
E-mail: lundeg@parliament.mn
http://www.parliament.mn

2025.05.16 № ЧИХ-03/0294
танай _____-ны № _____-т

Хуулийн төсөлд санал авах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1-д заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн миний бие Хүнсний Бүтээгдэхүүний Аюулгүй Байдлыг Хангах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр бэлтгэж байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д заасны дагуу Хүнсний Бүтээгдэхүүний Аюулгүй Байдлыг Хангах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Засгийн газрын санал, дүгнэлт авахаар Танд хүргүүлж байна. Хуулийн төслийн талаарх санал, дүгнэлтийг зохих журмын дагуу ирүүлнэ үү.

Хавсралт ²⁴⁵ хуудастай

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН

С.ЛҮНДЭГ

00000102

ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД
ТУСГАСАН БОЛОН ТУСГААГҮЙ САНАЛЫН ТОВЬЁГ

2025.06.16.

УБ хот

№	Санал ирүүлсэн байгууллага	Саналын агуулга	Төсөлд тусгасан үндэслэл	Төсөлд тусгаагүй үндэслэл
1	УИХГишүүн М.Нарантуяа-Нара 2024.06.04 хэлэлцүүлэг	Энэ хууль хэрэгжихэд Мэргэжлийн хяналтын байгууллага дахин сэргээгдэх үү? Яаж хянах вэ?	"Тогтоолын хавсралтад нэмэлт оруулах тухай" төсөлд "Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 07 дугаар сарын 10-ны өдрийн 13 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан "Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч"-ийн Монгол Улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний "Засгийн газрын тохируулагч агентлаг" гэсэн хэсэгт "Хүнсний хяналт, зохицуулалтын газар" гэж нэмсүгэй." гэж тусгасан. Хуулийн төслийн "141 дүгээр зүйлд Хүнсний баталгаат байдлыг хангах тогтолцоо, холбогдох төрийн байгууллагуудын чиг үүргийг тодорхойлж тусгасан.	
2	Боловсролын яам Түмэнжаргал 2024.06.04 хэлэлцүүлэг	1. Мэдээллийн санд ямар ямар мэдээлэл байх вэ? 2. Хангамжийн тогтолцоонд захиалагч болох сургууль тендерийн үйл ажиллагааг явуулдаг ханган нийлүүлэлтийн төв байгуулмаар байна. Магадгүй ложистикийн төвийг олон улсын туршлагаар байгуулахад ямар зохицуулалтыг хуульд тусгах вэ? 3. Хууль болгон дээр татварын хөнгөлөлт хуульд ороод явах уу?	1. Хүнсний тухай хуулийн "171 дүгээр зүйлд "Мэдээллийн нэгдсэн сан"-д нийт 14 мэдээллийг төвлөрүүлэхээр заасан. Үүнд: 17 ¹ .1.1.салбарын хүний нөөцийн бүртгэл; 17 ¹ .1.2.хүнсний чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн; 17 ¹ .1.3.хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл; 17 ¹ .1.4.газар тариалан, малын бэлчээр, оторлох газрын бүртгэл;	

	Малгай хууль болох Хүнсний тухай хуульд тусгагдаад явах уу?	17¹.1.5.хүн амын болон мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэлд ашиглах ус хангамжийн бүртгэл; 17¹.1.6.хүнсний техник, тоног төхөөрөмж, технологийн бүртгэл; 17¹.1.7.хүнсний нөөцийн бүртгэл; 17¹.1.8.хүнсний эрэлт, нийлүүлэлтийн статистик; 17¹.1.9.хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны тайлан; 17¹.1.10.ул мөрийг мөрдөн тогтоох бүртгэлийн; 17¹.1.11.импорт, экспортын зөвшөөрлийн; 17¹.1.12.итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагын; 17¹.1.13.хүнсний сорилын лабораторийн шинжилгээний дүн 17¹.1.14.хүнсний салбарын эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын тайлан. 2. Хүнсний тухай хуулийн 5.5-5.8 дахь заалтад сургууль, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэлийн хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний ханган нийлүүлэлтийн тогтолцоог бүрдүүлэхтэй холбоотой 3 зохицуулалтыг тусгасан. Үүнд: “5.5.Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, импорт, худалдаа, ханган нийлүүлэлтийн тогтолцоог бүрдүүлж, холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлэх замаар хүнсний хангамж бүрдүүлнэ.
--	--	--

		5.7.Энэ хуулийн 5.2, 5.3-т заасан хүнсний хангамжийг тодорхойлохдоо нэн тэргүүнд нялх балчир хүүхдийн хоол тэжээл болон цэцэрлэг, сургуулийн хүнсний хүртээмжийн асуудлыг тусгана. 5.8.Энэ хуулийн 5.5-т заасан цэцэрлэг, сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээтэй холбоотой харилцааг тусгайлсан хуулиар зохицуулна."	
		Хуулийн төслийг боловсруулж байгаа баг гадаад улсад хүнсний чиглэлээр сурч, эрдмийн зэрэг хамгаалсан туршлагатай эрдэмтэн докторууд ажилласан. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, Тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын хуулийн төсөлтэй танилцсан. Хуулиас давсан стандартыг батлуулахгүйн тулд хуульд тухайлбал, хүнсний үйлдвэрлэлд ямар зохистой дадлын стандартыг нэвтрүүлэхийг тодорхойлж заасан. Хүнсний тухай хууль болон Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөлд хүнсний сүлжээнд зохицуулагдаагүй үлдсэн тээвэрлэлт, хадгалалт, худалдаа, хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээтэй холбоотой харилцааг нэмж тусгасан. Тухайлбал, хүнсний анхан шатны болон боловсруулах үйлдвэрлэл, хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хадгалалт, тээвэрлэлт, түгээлт, худалдаанд холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтыг, хүнсний сав баглаа, боодол, туслах	Энэ хуулийн төслийг боловсруулах явцад монголын, үндэсний гэхээсээ илүүтэй гадаад орны, хөгжингүй орны туршлагаас судалж, газар дээр нь очиж үзсэн туршлага байна уу ? Засгийн Газраас өргөн мэдүүлсэн Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, Тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн хуулийн төсөлтэй танилцмаар байна. Тэнд бүр яг стандартын тухай яриад байна шүү. Дүрэм журмаасаа илүү давсан стандарт гэж шаардлага тавиад байгаа бол С.Амарсайхан сайдаас өргөн мэдүүлж байгаа тэр хуулийн заавал үзнэ үү.
	УИХГишүүн П.Батчимэг 2024.06.12 хэлэлцүүлэг		3

			материалд хамаарах стандартыг мөрдөхөөр заасан. Хүнсний чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хариуцлагыг дээшлүүлж, хүнсний баталгаат байдлыг хангах зорилгоор зөвхөн стандартын урьтал нөхцөл болсон зохистой дадлыг нэвтрүүлж, баталгаажуулахыг үүрэг болгосон. Тус хуулийн 18.1.7-18.1.8 дахь хэсэгт хүнсний баталгаат байдлыг хангахтай холбоотой үндэсний стандартыг боловсруулах үйл ажиллагааг тусгасан. Тухайлбал, “18.1.7.хүнсний сүлжээнд мөрдөх стандартын шүүлт хийх, дүгнэлт гаргах, дүгнэлтэд үндэслэн стандартыг хүчингүй болгох санал, стандартын төсөл боловсруулах, батлуулах, мөрдүүлэх, хэрэгжилтийн үнэлгээ хийх; 18.1.8.шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр хүнсний хяналтын бодлогыг боловсруулахад эрсдэлийн үнэлгээ, тандалт судалгааны үр дүнг ашиглах, бодлогын хэрэгжилтийг төлөвлөх, түүнд үндэслэн төсөвлөх, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, хяналтын үр дүнгээр хяналтын бодлогод өөрчлөлт оруулах.”	
	УИХГишүүн Р.Сэддорж 2024.06.12 хэлэлцүүлэг	Хүнсний баталгаат байдал гэдэг бол тухайн бус нутагтаа иддэггүй, хамгийн болдоггүй хүнсний бүтээгдэхүүнийг л импортоор оруулж ирэхгүй байх тухай хууль л гэж би ойлгоод байгаа. Хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүн дэх хяналт хангалтгүй урт удаан хугацаанд явснаас үүдэн манай улсын хүн ам дэлхийд хорт хавдраараа нэг номерт, хорт хавдрын	Тус хуулиар хүнсний баталгаат байдалд тавих хяналтын чиг үүргийг нарийвчлан тодорхойлсон. Жишээлбэл, “18.4. Хүнсний баталгаат байдалд тавих хяналт дараах чиглэлтэй байна:	
				4

	үхлээрээ нэг номерт орчихсон явж байгаа. Тэгэхээр энэ хуульд хяналтыг явуулах зохицуулалт хэр орсон бэ? Дорнын ангаах ухаан, дорнын хүнсийг хэрэглэх тал дээрээ анхаарна уу. Энэ хуультайгаа малын эм тариа вакцины хяналтыг холбож өгөх арга байна уу? Нарантуул зах дээр малын эм тариа зарж байгаа нийгэмд амьдарч байгаа шүү. Малчдад мал эмнэлгийн боловсрол байхгүй, зүгээр л сургаар явж байгаа. Тэгээд яг ийм мах, хүнсний бүтээгдэхүүнийг хэрэглэж байна. Энэ нь дээр наад хуулийн өөрчлөлт дээр чинь оруулах юм байхгүй уу? Одоо Европ, Америк даандаа л том E үсэгтэй импортын бүтээгдэхүүний хэрэглэж болохгүй, органик гэсэн бичигтэй юм хэрэглэнэ. Тэгэхээр одоо манайх хүнсний нэмэлтийг хэрэглэх бодлогоо бариад энэ хууль нь ийм өөрчлөлтүүдийг оруулж болохгүй юу. Хамгийн болохгүй юмнуудыг л хэрэглээд байх шиг байгаа нь. Хамгийн гол нь үр дүн нь хорт хавдраараа нэг номерт байгаа байхгүй юу. Энэ газар зүйн байршлаасаа болоод байгаа юмуу, эсвэл хүнсний бүтээгдэхүүнээсээ болоод байгаа юм уу ? Улам бэлэн бүтээгдэхүүн хэрэглээд явна. Гэхдээ одоо бид нар хөгжихсөн орны араас явах шаардлага байдаг юм уу ? Соён гэгээрүүлэх талын асуудлыг тусгасан уу?	18.4.1.хууль тогтоомж, стандарт, техникийн зохицуулалтын хэрэгжилт; 18.4.2.энэ хуулийн 7.1 дэх хэсэгт заасан зохистой дадлыг нэвтрүүлж, баталгаажуулсан эсэх; 18.4.3..дотоодын болон импортын хүнсний бүтээгдэхүүний сав, баглаа боодол, шошгололт, шошго дох тэмдэг, тэмдэглэгээ; 18.4.4.Хүнсний тухай хуулийн 5¹ зүйлд заасан стратегийн хүнс экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олголт; 8.4.5.хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг буцаан болон татан авалт; 18.4.6. Энэ хуулийн 9.5.1, 9.5.2.-д заасан ул мөрийг мөрдөж тогтоох бүртгэл; 18.4.7. Хуульд заасан бусад. Хуулийн төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4-7.1.8 дахь заалтад дараах зохистой дадлыг тодорхойлсон. Үүнд: “7.1.4.хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний; 7.1.5.хүнсний сүлжээний бүх үе шатанд хадгалалтын зохистой дадал; 7.1.6. хүнсний сүлжээний нэг үе шатаас нөгөө үе шатанд хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, түгээх, хүргэх шатанд тээвэрлэлтийн зохистой дадал; 7.1.7. хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний худалдаа, борлуулалтын шатанд худалдаа үйлчилгээний зохистой дадал; 7.1.8.мал эмнэлгийн үйлчилгээний зохистой дадал;
--	---	---

		7.1.9.мал, амьтныг эрүүл өсгөх, тэжээх үе шатанд холбогдох зохистой дадал. Тус хуулийн 10 дугаар зүйлд Хүнсний чиглэлийн үйл ажиллагаанд хориглох зүйлийг тодорхойлж тусгасан. Үүнд: 10¹.1.3.хүнс үйлдвэрлэхдээ бүртгэгдээгүй, хугацаа хэтэрсэн хүнсний нэмэлт хэрэглэх, эсхүл хүнсний нэмэлтийг хэмжээнээс нь хэтрүүлэн хэрэглэх, зориулалтыг өөрчилж хэрэглэх; 10¹.1.4. түүсэн ойн дагалдах баялгийн өнгө, зүс, амт чанарыг урт хугацаанд хадгалах зорилгоор хүнсний нэмэлт дур мэдэн хольж хэрэглэх, зах зээлд нийлүүлэх; 10¹.1.5.ургамлын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүн дэх пестицидийн үлдэгдэл, малын гаралтай хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүн дэх антибиотикийн үлдэгдэл зөвшөөрөх дээд хэмжээнээс хэтэрсэн агууламжтай хүнс үйлдвэрлэх; 10¹.1.6.газар тариалангийн үйлдвэрлэлд ургамал хамгааллын бодис, бордоо зэргийг технологийн бус аргаар хэрэглэх; 18.5.Энэ хуулийн 13¹.1-д заасан байгууллага, нэгж, улсын байцаагч нь хууль тогтоомж, стандарт, техникийн зохицуулалтын хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор хүнсний чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчид газар зүйн байршил, цаг хугацаанаас үл хамааран үйл ажиллагааных нь чиглэлээр мэдлэг, туршлага, ур чадвар, арга барилыг сайжруулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах,

			зөвлөгөө, мэдээллээр хангах, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулна.”	
		Улсын Их Хурлын Гишүүн Г.Хосбаяр 2024.06.04 хэлэлцүүлэг	Олон стандарт байдаг, тухайлбал барилга, эмнэлэг, хүнсний стандарт гэх мэт, Сая Мэргэжлийн Хяналтын байгууллагын тухай ярьж байна. Салбарынхан хяналт тавиад хуулийн дагуу хуулиа хянаад явж байгаа. Хяналтыг хэрхэн тусгасан бэ? Харин стандартыг хэрэгжүүлэх хэрэгтэй. Стандарт нутагшуулах боловсруулах техникийн ажил байдаг. Хувийн компаниуд стандартыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг болох асуудал байна. Хүнсний тээвэр ложистик дээр анхаарах. Хадгалалтад дээр Засгийн газарт чиглэл өгөх том бодлого оруулах нь шаардлагатай гэж бодож байна. Улаанбаатар тойрсон агуулах дээр бүрэлдэхүүнд орж ажилласан. Бүх зүйлийг хувийн хэвшилд оруулах нь зүйтэй байна.	Хуулийн төсөлд хүнсний сүлжээнд үйл ажиллагаа эрхлэгч өөрт хамаарах үе шатанд зохистой дадлыг нэвтрүүлэхээр заасан. Зохистой дадлын тодорхойлолтыг тусгасан болно. Үүнд: “7.5.Энэ хуулийн 7.1.4-д заасан зохистой дадалд хоол үйлдвэрлэл, нийтийн орчинд үйлчилдэг гуанз, хоолны газар, хоол, хөнгөн зуушаар үйлчилдэг цэгүүдэд зориулсан стандарт, хоолны орц, давтан хэрэглээ, кросс бохирдлоос сэргийлэх, үйлчлүүлэгчид хүрэх хүртэлх баталгаат байдлыг хангах үйл ажиллагаа хамаарна. 7.6.Энэ хуулийн 7.1.5-д заасан зохистой дадалд хүнсний сүлжээний бүх үе шатанд хүнс хадгалах, агуулах, зоорь, хөргүүрийн зохистой ашиглалт, температур, чийгшил, хугацаа, ялгах хураах, QR код, хөлдөөлт, гэсгээх үйл ажиллагаа хамаарна. 7.7.Энэ хуулийн 7.1.6-д заасан зохистой дадалд хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх, түгээх үеийн хяналт, хөргүүртэй машин, тээврийн бичиг баримт, хүнсний бүтээгдэхүүнийг нэр төрлөөр нь тусгаарлах, температур, чийг, бохирдолд тогтмол хяналт хийх, тээврийн эрсдлийг бүртгэх үйл ажиллагаа хамаарна. 7.8.Энэ хуулийн 7.1.7-д заасан зохистой дадалд хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх, түүгээр үйлчлэх, малын болон ургамлын гаралтай хүнсний түүхий

		эд, бүтээгдэхүүнийг худалдан авах, борлуулах үйл ажиллагаа хамаарна. 7.9.Энэ хуулийн 7.1.8, 7.1.9-д заасан зохистой дадалд мал эмнэлгийн үйлчилгээ, түүний хяналт, мал үржлийн үйлчилгээг хамруулна. 7.7.Хүнсний сүлжээний бүх шатанд зохистой дадал, техникийн зохицуулалтыг зөрчсөн нь тогтоогдвол тухайн чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэгч хариуцлага хүлээнэ.	
--	--	--	--